

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์หนังสือท่องเที่ยวประเทศไทย ซึ่งตีพิมพ์ระหว่าง พ.ศ. 2531-2542" มีวัตถุประสงค์เพื่อ วิเคราะห์หนังสือท่องเที่ยวประเทศไทยภาษาไทย ที่ตีพิมพ์ระหว่าง พ.ศ. 2531-2542 ในด้าน ผู้ผลิต ประเภท เนื้อหา การนำเสนอ ส่วนประกอบของหนังสือ ภาพประกอบ และรูปเล่ม

การวิจัยครั้งนี้ได้ตั้งสมมุติฐานไว้ดังนี้

1. หนังสือท่องเที่ยวประเทศไทยส่วนใหญ่ จัดพิมพ์โดยหน่วยงานราชการ เป็นประเภทคู่มือแนะนำเที่ยว มีขอบเขตเนื้อหาเฉพาะจังหวัด และนำเสนอเรื่องแบบบรรยาย
  2. หนังสือท่องเที่ยวประเทศไทยที่เป็นภาษาไทย ส่วนใหญ่ไม่มีบรรณานุกรมและบรรณานุกรม
- การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบสำรวจเชิงวิเคราะห์เนื้อหา ใช้แบบวิเคราะห์เป็นเครื่องมือหลักในการเก็บข้อมูลจากหนังสือท่องเที่ยวประเทศไทยที่เป็นประชากร จำนวน 408 ชื่อเรื่อง ผลการวิจัยสามารถสรุปผลและอภิปรายผลได้ดังนี้

สรุปผลและอภิปรายผล

การวิเคราะห์เนื้อหาของหนังสือท่องเที่ยวประเทศไทยภาษาไทย ที่ตีพิมพ์ระหว่าง พ.ศ. 2531-2542 ในด้าน ผู้ผลิต ประเภท เนื้อหา การนำเสนอ ส่วนประกอบของหนังสือ ภาพประกอบ และรูปเล่ม

ผู้ผลิต ในด้านผู้ผลิต แบ่งออกเป็น ผู้จัดพิมพ์และผู้จัดทำหนังสือท่องเที่ยวประเทศไทย

ผู้จัดพิมพ์หนังสือท่องเที่ยวประเทศไทย

ผู้จัดพิมพ์หนังสือท่องเที่ยวประเทศไทยที่ใช้ในการวิเคราะห์ประกอบด้วย หน่วยงานราชการ เอกชน รัฐวิสาหกิจ และผู้จัดพิมพ์ที่ร่วมมือกันระหว่าง 2 หน่วยงาน หนังสือท่องเที่ยวประเทศไทยที่เป็นประชากรในการวิเคราะห์ มีจำนวน 408 ชื่อเรื่อง ผู้จัดพิมพ์ทั้งหมด 137 ราย จัดพิมพ์หนังสือจำนวน 398 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 97.55 ไม่ระบุผู้จัดพิมพ์ 10 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 2.45 หนังสือที่มีผู้จัดพิมพ์ส่วนใหญ่จัดพิมพ์โดยผู้จัดพิมพ์เอกชน 113 ราย เป็นหนังสือจำนวน 343

ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 86.18 รองลงมาจัดพิมพ์โดยหน่วยราชการ 22 ราย เป็นหนังสือจำนวน 42 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 10.55 และน้อยที่สุดจัดพิมพ์โดยรัฐวิสาหกิจ 2 ราย เป็นหนังสือจำนวน 13 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 3.27 เอกชนที่เป็นสำนักพิมพ์ซึ่งจัดพิมพ์หนังสือท่องเที่ยวประเทศไทยมากที่สุด คือ สำนักพิมพ์ โอเดียนสโตร์ จัดพิมพ์จำนวน 66 ชื่อเรื่อง รองลงมาได้แก่ บริษัท(สำนักพิมพ์)แสงปัญญาเลิศ จำกัด จัดพิมพ์จำนวน 21 ชื่อเรื่อง สำนักพิมพ์สารคดี จัดพิมพ์จำนวน 19 ชื่อเรื่อง บริษัทอมรินทร์ พรินต์ติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน) จัดพิมพ์จำนวน 18 ชื่อเรื่อง

ผลการวิจัยพบว่า ผู้จัดพิมพ์ภาคเอกชนจัดพิมพ์หนังสือท่องเที่ยวประเทศไทยเป็นจำนวนมากมากกว่าผู้จัดพิมพ์หน่วยราชการ จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 ที่กำหนดไว้ว่าหนังสือท่องเที่ยวประเทศไทยส่วนใหญ่ จัดพิมพ์โดยหน่วยราชการ ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะรัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว ได้มีการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อต่าง ๆ มากมายอย่างต่อเนื่อง (สิทธิพัชร์ ธีรชัยยุทธ, 2530 : 100-102) ทำให้คนสนใจเดินทางท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ประกอบกับมีความนิยมอ่านหนังสือท่องเที่ยวเพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ เช่น เพื่อประกอบการเดินทางท่องเที่ยว เพื่อความบันเทิง และผู้สนใจการท่องเที่ยวสามารถอ่านหนังสือประเภทนี้เพื่อความรู้ได้ ดังนั้นผู้พิมพ์ภาคเอกชนจึงทำธุรกิจทางด้านหนังสือท่องเที่ยวมากขึ้น

ผู้จัดทำหนังสือท่องเที่ยวประเทศไทย

ผู้จัดทำเนื้อเรื่อง หมายถึง ผู้แต่ง ผู้รวบรวมและบรรณาธิการ รวม 212 ราย จัดทำหนังสือทั้งหมด 402 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 98.53 และมีหนังสือท่องเที่ยวจำนวน 6 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 1.47ที่ไม่ปรากฏผู้จัดทำเนื้อเรื่อง ผู้จัดทำที่เป็นผู้แต่งมี 151 ราย จัดทำหนังสือท่องเที่ยวจำนวน 299 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 74.38 ผู้รวบรวมมี 34 ราย จัดทำหนังสือท่องเที่ยวจำนวน 49 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 12.19 บรรณาธิการมี 27 ราย จัดทำหนังสือท่องเที่ยว 54 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 13.43 (ตารางที่ 7)

ผู้แต่ง พบว่า ผู้จัดทำที่เป็นผู้แต่งมี 151 ราย จัดทำหนังสือท่องเที่ยวจำนวน 299 ชื่อเรื่อง เป็นผู้แต่งบุคคล 97 ราย จัดทำหนังสือท่องเที่ยวจำนวน 199 ชื่อเรื่อง และผู้แต่งนิติบุคคล 52 ราย จัดทำหนังสือท่องเที่ยวจำนวน 100 ชื่อเรื่อง

ผู้แต่งที่เป็นบุคคล หนังสือจำนวน 178 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 44.28 แต่งโดยผู้แต่ง 1 คน จำนวน 81 ราย ผู้แต่งหนังสือมากที่สุด คือ สมัย สุทธิธรรม จัดทำหนังสือท่องเที่ยว จำนวน 62 ชื่อ

เรื่อง รองลงมา ธิดา สารระยา จัดทำหนังสือท่องเที่ยว จำนวน 6 ชื่อเรื่อง ผู้แต่งที่จัดทำหนังสือท่องเที่ยว 2-5 ชื่อเรื่อง มี 18 คน ผู้แต่งที่จัดทำหนังสือท่องเที่ยว 1 ชื่อเรื่อง 61 คน

ผู้แต่งมากกว่า 1 คน หนังสือท่องเที่ยว 21 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 5.22 จัดทำโดยผู้แต่งมากกว่า 1 คน จำนวน 18 ราย ผู้จัดทำมากที่สุด คือ พงษ์นรินทร์ ไสผ่องและคนอื่นๆ จัดทำหนังสือท่องเที่ยว จำนวน 4 ชื่อเรื่อง

ผู้แต่งนิติบุคคล พบจำนวนทั้งสิ้น 52 หน่วยงาน จัดทำหนังสือ 100 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 24.88 เป็นหน่วยราชการ 36 ราย เอกชน 13 แห่ง และหน่วยราชการร่วมกับเอกชน 3 ราย

หน่วยราชการ 36 ราย จัดทำหนังสือจำนวน 74 ชื่อเรื่อง รัฐวิสาหกิจมีหน่วยงานที่จัดทำหนังสือท่องเที่ยว 3 หน่วยงาน จำนวนหนังสือ 13 ชื่อเรื่อง ได้แก่ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจัดทำ 10 ชื่อเรื่อง งานพัฒนาข่าวสาร กองบริการท่องเที่ยว 2 ชื่อเรื่อง และกองท่องเที่ยว เยาวชนจัดทำ 1 ชื่อเรื่อง กระทรวงศึกษาธิการ มีหน่วยงานในสังกัดที่จัดทำหนังสือท่องเที่ยว 9 หน่วยงาน จำนวน 35 ชื่อเรื่อง โดยกองโบราณคดี จัดทำหนังสือท่องเที่ยวมากที่สุด จำนวน 7 ชื่อเรื่อง กระทรวงมหาดไทย มีหน่วยงานในสังกัดที่จัดทำหนังสือท่องเที่ยว 17 หน่วยงาน จัดทำหนังสือจำนวน 19 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 19.00 หน่วยงานที่จัดทำหนังสือท่องเที่ยว 2 ชื่อเรื่องเท่าๆกัน คือ สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดศรีสะเกษและสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพิษณุโลก และจัดทำหนังสือท่องเที่ยว 1 ชื่อเรื่อง มี 19 หน่วยงาน สถาบันอุดมศึกษา ที่จัดทำหนังสือท่องเที่ยวมี 5 สถาบันจัดทำ สถาบันละ 1 ชื่อเรื่อง

เอกชน 13 ราย จัดทำหนังสือท่องเที่ยว จำนวน 22 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 5.47 เอกชนอื่น ๆ ที่จัดทำหนังสือท่องเที่ยว มี 6 ราย จัดทำหนังสือท่องเที่ยวร้อยละ 1 ชื่อเรื่อง และรัฐวิสาหกิจร่วมกับเอกชน 3 ราย จัดทำหนังสือท่องเที่ยว จำนวน 4 ชื่อเรื่อง โดย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและบริษัทเอสไอประเทศไทย จัดทำจำนวนมากที่สุด 2 ชื่อเรื่อง

ผู้รวบรวม มี 34 ราย รวบรวมหนังสือท่องเที่ยวจำนวน 49 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 12.19 เป็นผู้รวบรวมบุคคล 30 ราย รวบรวมหนังสือจำนวน 45 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 11.19 และผู้รวบรวมที่เป็นนิติบุคคล 4 ราย รวบรวมหนังสือจำนวน 4 ชื่อเรื่อง

ผู้รวบรวมบุคคล หนังสือท่องเที่ยว จำนวน 36 ชื่อเรื่อง จัดทำโดยผู้รวบรวม 1 คน จำนวน 23 ราย มาลี แดงดอกไม้ จัดทำหนังสือท่องเที่ยวมากที่สุด จำนวน 5 ชื่อเรื่อง รองลงมาจัดทำหนังสือท่องเที่ยว จำนวน 4 ชื่อเรื่อง มี 2 คน คือ ชนกาล มาตยศิริ และสายน้ำ เสฎฐพงศ์

ผู้รวบรวมมากกว่า 1 คน หนังสือท่องเที่ยว จำนวน 9 ชื่อเรื่อง จัดทำโดยผู้รวบรวมมากกว่า 1 คน 7 ราย จัดทำ

ผู้รวบรวมที่เป็นนิติบุคคล หนังสือท่องเที่ยว จำนวน 4 ชื่อเรื่อง จัดทำโดยผู้รวบรวมที่เป็นนิติบุคคล 4 ราย หน่วยราชการที่เป็นผู้รวบรวมหนังสือท่องเที่ยว ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทยและ สถาบันอุดมศึกษา กลุ่มผู้แต่งภาครัฐและภาคเอกชน คือ กรมศิลปากร และมูลนิธิซิเมนต์ไทย

บรรณาธิการ มี 27 ราย จัดทำหนังสือจำนวน 54 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 13.43 เป็นบรรณาธิการบุคคล 26 ราย จัดทำหนังสือ จำนวน 49 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 12.19 บรรณาธิการที่เป็นนิติบุคคล มี 1 ราย จัดทำหนังสือท่องเที่ยวจำนวน 5 ชื่อเรื่อง

บรรณาธิการ 1 คน หนังสือจำนวน 46 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 11.44 จัดทำโดยบรรณาธิการ 1 คน จำนวน 24 ราย บรรณาธิการที่มีผลงานมากที่สุด คือ สุดา สุขฉายา จัดทำหนังสือท่องเที่ยว 9 ชื่อเรื่อง รองลงมา คือ สุรศักดิ์ ตันตะโยธิน จัดทำหนังสือท่องเที่ยว 7 ชื่อเรื่อง

บรรณาธิการที่เป็นนิติบุคคล มี 1 ราย คือ บางกอกการ์ตูนนิส จัดทำหนังสือท่องเที่ยว 5 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 1.24

ผู้จัดทำภาพประกอบ จำนวน 16 ราย จัดทำหนังสือท่องเที่ยวจำนวน 32 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 8.14 ผู้จัดทำภาพประกอบที่เป็นบุคคล มี 15 ราย จัดทำหนังสือท่องเที่ยวจำนวน 30 ชื่อเรื่อง และผู้จัดทำภาพประกอบที่เป็นนิติบุคคล มี 1 ราย จัดทำหนังสือท่องเที่ยวจำนวน 2 ชื่อเรื่อง (ตารางที่ 14)

ผู้จัดทำภาพประกอบ 1 คน หนังสือท่องเที่ยว 14 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 3.43 จัดทำโดยผู้จัดทำภาพประกอบ 1 คนจำนวน 5 ราย ผู้จัดทำภาพประกอบที่จัดทำภาพประกอบหนังสือท่องเที่ยวมากที่สุด คือ เจียมจิตร ความสุข จัดทำภาพประกอบ 8 ชื่อเรื่อง รองลงมา จัดทำภาพประกอบ 22 ชื่อเรื่อง คือ นิพนธ์ อิมสำราญและสกล เกษมพันธ์

ผู้จัดทำภาพประกอบมากกว่า 1 คน หนังสือท่องเที่ยว 16 ชื่อเรื่อง จัดทำโดยผู้จัดทำภาพประกอบมากกว่า 1 คน มี 17 ราย ผู้จัดทำภาพประกอบที่จัดทำภาพประกอบหนังสือท่องเที่ยวมากที่สุด คือ รุ่งโรจน์ รัชเวทย์และโอม รัชเวทย์ จัดทำภาพประกอบหนังสือท่องเที่ยว 5 ชื่อเรื่อง รองลงมา 2 ชื่อเรื่อง มี 2 ราย คือ สกล เกษมพันธ์และคณะ, สุรจิต จามรมาน, สมศรี เดชพุทธคุณ และ ไพฑูรย์ อุนวงศ์

ผู้จัดทำภาพประกอบนิติบุคคล มี 1 ราย คือ บางกอกการ์ตูนนิส

ผลการวิจัยด้านผู้จัดทำหนังสือท่องเที่ยวประเทศไทย จากจำนวนหนังสือที่เป็นประชากรในการวิเคราะห์ 408 ชื่อเรื่อง พบว่า หนังสือส่วนใหญ่(299 ชื่อเรื่อง)จัดทำเนื้อเรื่องโดยผู้แต่งที่เป็น

บุคคล ระบุชื่อผู้แต่ง 151 ราย หนังสือที่ไม่ระบุชื่อผู้แต่งอาจจะระบุชื่อผู้จัดทำเนื้อหา เช่น ผู้รวบรวม บรรณาธิการ และมีหนังสือส่วนน้อยจำนวน 6 ชื่อเรื่อง

สถานที่พิมพ์หนังสือท่องเที่ยวประเทศไทย

การวิเคราะห์ หนังสือท่องเที่ยวประเทศไทยที่เป็นประชากรในจำนวน 408 ชื่อเรื่อง พบว่าเกือบทั้งหมด ระบุสถานที่จัดพิมพ์ซึ่งมีทั้งสิ้น 399 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 97.79 ซึ่งมีสถานที่จัดพิมพ์ทั้งหมด 14 จังหวัด มีหนังสือท่องเที่ยวเพียง 9 ชื่อเรื่อง หรือร้อยละ 2.21 ที่ไม่ระบุสถานที่พิมพ์ จังหวัดที่เป็นสถานที่จัดพิมพ์หนังสือท่องเที่ยว จำนวนมากที่สุด คือ กรุงเทพมหานคร จำนวน 375 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 91.91 รองลงมาคือ นนทบุรี จำนวน 7 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 1.72 (ตารางที่ 3)

ผลการวิจัยด้านสถานที่พิมพ์ จังหวัดที่เป็นสถานที่จัดพิมพ์หนังสือท่องเที่ยว จำนวนมากที่สุด คือ กรุงเทพมหานคร จำนวน 375 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 91.91 เหตุผลประการหนึ่ง คือ สถานที่พิมพ์ในกรุงเทพมหานครมีเทคโนโลยีการผลิตที่ดีและทันสมัย และหนังสือท่องเที่ยวส่วนใหญ่มักมีภาพประกอบซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ดึงดูดความสนใจของผู้ซื้อ ดังนั้นผู้ผลิตจึงเน้นการพิมพ์ที่ดีเพื่อความสวยงามของหนังสือท่องเที่ยว จึงจัดพิมพ์ในกรุงเทพมหานคร นอกจากนี้อาจเป็นเพราะกรุงเทพมหานครเป็นศูนย์กลางของประเทศ มีประชากรมาก ผู้จัดทำและผู้อ่านหนังสือท่องเที่ยวส่วนใหญ่ก็น่าจะอยู่ในกรุงเทพมหานคร

ปีที่พิมพ์หนังสือท่องเที่ยวประเทศไทย

การวิเคราะห์หนังสือท่องเที่ยวประเทศไทยที่เป็นประชากรในจำนวน 408 ชื่อเรื่อง พบว่าในช่วงปี พ.ศ. 2531-2542 มีการจัดพิมพ์หนังสือท่องเที่ยว จำนวน 408 ชื่อเรื่อง ปีที่มีการจัดพิมพ์หนังสือท่องเที่ยวประเทศไทยมากที่สุด คือ ปี พ.ศ. 2542 จำนวน 95 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 23.28 รองลงมาคือปี พ.ศ. 2541 จำนวน 66 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 16.18 และน้อยที่สุด คือปี พ.ศ. 2533 จำนวน 7 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 1.72 (ตารางที่ 2)

ผลการวิจัยแสดงว่า หนังสือท่องเที่ยวประเทศไทย ในช่วง 10 ปีนี้ (พ.ศ. 2531-2540) มีแนวโน้มการผลิตมากขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับช่วง 10 ปีที่ผ่านมา(พ.ศ. 2521-2530)จากงานวิจัยของเสาวรส เปล่งแสงศรี พบหนังสือท่องเที่ยวประเทศไทยทั้งสิ้น 167 ชื่อเรื่อง เหตุผลที่มีการผลิตเพิ่มมากขึ้น ในช่วง 10 ปีที่มีการศึกษานี้ น่าจะเริ่มตั้งแต่รัฐบาลประกาศให้ปี พ.ศ. 2530 เป็นปีแห่ง

การท่องเที่ยวไทย พร้อมทั้งได้สนับสนุนและจัดกิจกรรมต่างๆเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง (สิทธิพัทธ์ ธีรชัยยุทธ, : 100) ได้สร้างความตื่นตัวในธุรกิจต่างๆเกี่ยวกับการท่องเที่ยวซึ่งรวมถึงการผลิตสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับการท่องเที่ยว และในระยะเวลา 2 ปี ระหว่าง พ.ศ. 2541-2542 พบว่ามีการผลิตหนังสือท่องเที่ยวประเทศไทย จำนวนถึง 161 ชื่อเรื่อง หรือร้อยละ 39.46ของหนังสือที่เป็นประชากรในการศึกษา ในปี พ.ศ. 2542 เป็นปีที่มีการจัดพิมพ์มากที่สุด คือ 95 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 23.28 ของหนังสือที่เป็นประชากร สาเหตุอาจเป็นเพราะใน พ.ศ. 2541-2542 รัฐบาลได้รณรงค์ส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยจัดให้เป็นปี Amazing Thailand 1998-1999 และผู้จัดพิมพ์ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนก็ได้สนองรับนโยบายของรัฐบาลโดยการจัดพิมพ์หนังสือท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

ประเภทของหนังสือท่องเที่ยวประเทศไทย

การวิเคราะห์ประเภทหนังสือท่องเที่ยวประเทศไทย จำนวน 408 ชื่อเรื่อง ได้แบ่งหนังสือท่องเที่ยวออกเป็น 5 ประเภท คือ บรรณานุกรมหนังสือท่องเที่ยว หนังสือวิชาการการท่องเที่ยว หนังสือภาพส่งเสริมการท่องเที่ยว คู่มือนำเที่ยวและสารคดีท่องเที่ยว

จากการวิเคราะห์หนังสือท่องเที่ยวประเทศไทยที่เป็นประชากร จำนวน 408 ชื่อเรื่องใน ด้านประเภทของหนังสือ พบว่า หนังสือท่องเที่ยว 4 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 0.98 เป็นหนังสือประเภทบรรณานุกรมหนังสือท่องเที่ยว หนังสือท่องเที่ยวจำนวน 17 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 4.17 เป็นหนังสือวิชาการการท่องเที่ยว หนังสือท่องเที่ยวจำนวน 23 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 5.64 เป็นหนังสือหนังสือภาพส่งเสริมการท่องเที่ยว หนังสือท่องเที่ยวจำนวน 86 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 21.08 เป็นหนังสือคู่มือนำเที่ยว และหนังสือท่องเที่ยวจำนวน 278 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 68.14 เป็นหนังสือสารคดีท่องเที่ยว (ตารางที่ 16)

เมื่อนำประเภทหนังสือท่องเที่ยวมาพิจารณากับปีพิมพ์ พบว่าหนังสือท่องเที่ยวประเทศไทยประเภทสารคดีท่องเที่ยว มีการจัดพิมพ์มากกว่าหนังสือประเภทอื่นๆทุกปี ในปี พ.ศ. 2542 มีการจัดพิมพ์จำนวน 68 ชื่อเรื่อง รองลงมา คือปี พ.ศ. 2541 จัดพิมพ์ จำนวน 48 ชื่อเรื่อง และปีที่จัดพิมพ์หนังสือท่องเที่ยวประเภทนี้น้อยที่สุด คือ ปี พ.ศ. 2533 จัดพิมพ์จำนวน 7 ชื่อเรื่อง

หนังสือท่องเที่ยวประเทศไทยประเภทคู่มือนำเที่ยว มีการจัดพิมพ์มากที่สุดในปี พ.ศ. 2542 จำนวน 18 ชื่อเรื่อง รองลงมาในปี พ.ศ. 2534 จัดพิมพ์จำนวน 16 ชื่อเรื่อง และไม่มีการจัดพิมพ์หนังสือท่องเที่ยวประเภทนี้ ในปี พ.ศ. 2533

หนังสือท่องเที่ยวประเทศไทยประเภทหนังสือภาพส่งเสริมการท่องเที่ยว จัดพิมพ์มากที่สุด ในปี พ.ศ. 2542 จำนวน 4 ชื่อเรื่อง รองลงมา คือ ปี พ.ศ. 2532 ปี พ.ศ. 2536 และปี พ.ศ. 2541 จัดพิมพ์ปีละ 3 ชื่อเรื่องเท่าๆกัน และในปี พ.ศ. 2531 ปี พ.ศ. 2533 และปี พ.ศ. 2534 ไม่มีการจัดพิมพ์หนังสือท่องเที่ยวประเภทนี้

หนังสือท่องเที่ยวประเทศไทยประเภทหนังสือวิชาการด้านการท่องเที่ยว จัดพิมพ์มากที่สุด ในปี พ.ศ. 2541 และปี พ.ศ. 2542 จำนวนปีละ 4 ชื่อเรื่องเท่าๆกัน รองลงมาคือ ปี พ.ศ. 2531 และปี พ.ศ. 2535 มีการจัดพิมพ์ปีละ 2 ชื่อเรื่องเท่าๆกัน และไม่มีการจัดพิมพ์หนังสือท่องเที่ยวประเภทนี้ ในปี พ.ศ. 2532 และปี พ.ศ. 2539

หนังสือท่องเที่ยวประเทศไทยประเภทบรรณานุกรมหนังสือท่องเที่ยว เป็นประเภทที่มีการจัดพิมพ์น้อยที่สุด เพียง 4 ชื่อเรื่อง ในปี พ.ศ. 2534 , 2538 , 2540 และ 2542 มีการจัดพิมพ์ปีละ 1 ชื่อเรื่องเท่าๆกัน

ผลการวิจัยด้านประเภท พบว่า หนังสือท่องเที่ยวประเทศไทยเกือบทั้งหมดเป็นสารคดีท่องเที่ยว(จำนวน 278 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 68.14) และคู่มือนำเที่ยว(จำนวน 86 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 21.08) ส่วนหนังสือท่องเที่ยวประเภทอื่น ๆ ได้แก่ บรรณานุกรมหนังสือท่องเที่ยว หนังสือวิชาการการท่องเที่ยวและหนังสือภาพส่งเสริมการท่องเที่ยว มีจำนวนน้อย ทั้งนี้จะเป็นเพราะหนังสือประเภทสารคดีท่องเที่ยวมีความน่าอ่านสำหรับบุคคลทั่วไป โดยไม่จำเป็นต้องเดินทางท่องเที่ยว ส่วนคู่มือนำเที่ยวก็มีประโยชน์โดยตรงในการท่องเที่ยวและการส่งเสริมการท่องเที่ยว หนังสือท่องเที่ยวประเทศไทยส่วนใหญ่นิยมผลิตเป็นประเภทสารคดี เพราะการเขียนประเภทสารคดีเป็นแนวการเขียนที่ใช้ลักษณะเรียบเรียงข้อความขึ้นเป็นเรื่องราว โดยใช้ภาษาพูด เพื่อแสดงความรู้สึก ความคิดและความต้องการให้ผู้อื่นทราบ สามารถนำเสนอได้หลายรูปแบบและเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง (จินตนา ไบกาชุยี่, ม.ป.ป.: 190-192) ข้อสังเกตหนังสือประเภทบรรณานุกรมหนังสือท่องเที่ยวมีการจัดพิมพ์น้อย เพราะเป็นหนังสืออ้างอิง ผู้จัดทำจะต้องมีความรู้เชิงวิชาการและใช้เวลาในการจัดทำมาก จึงมีจำนวนน้อย ดังนั้นจึงไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ 1 ที่กำหนดไว้ว่า หนังสือท่องเที่ยวประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นคู่มือนำเที่ยว

เนื้อหา : ขอบเขตของหนังสือท่องเที่ยวประเทศไทย

การวิเคราะห์เนื้อหาของหนังสือท่องเที่ยวประเทศไทย ที่เป็นประชากรในด้านขอบเขตพบว่า หนังสือท่องเที่ยวประเทศไทยที่มีขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับจังหวัดมีมากที่สุดและเป็นส่วนใหญ่ของหนังสือที่วิเคราะห์ (จำนวน 225 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 55.15) รองลงมามีเนื้อหาเกี่ยวกับสถานที่ (114 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 27.94) และมีเนื้อหาเกี่ยวกับภาค (62 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 15.20)

หนังสือท่องเที่ยวประเทศไทยที่มีขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับสถานที่ มี 114 ชื่อเรื่อง ส่วนใหญ่กล่าวถึงสถานที่มากกว่า 1 แห่ง (77 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 18.87) ที่กล่าวถึงสถานที่ 1 แห่ง มีจำนวนน้อย (37 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 32.46)

หนังสือท่องเที่ยวประเทศไทยที่มีขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับจังหวัด มี 225 ชื่อเรื่อง ส่วนใหญ่กล่าวถึงจังหวัดเดียว(202 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 89.78) รองลงมากล่าวถึงทุกจังหวัด (12 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 5.33) และกล่าวถึง 2 จังหวัดขึ้นไป (11 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 4.89)

หนังสือท่องเที่ยวประเทศไทยที่มีขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับภาค มี 62 ชื่อเรื่อง ส่วนใหญ่กล่าวถึง 1 ภาค (52 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 83.87) รองลงมากล่าวถึงทุกภาค (7 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 11.29) และน้อยที่สุดกล่าวถึง 2 ภาคขึ้นไป (3 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 4.84)

นอกจากนี้ยังมีเนื้อหาที่มีขอบเขตอื่นๆ อีก เช่น กล่าวถึงประเทศไทยโดยรวมและไม่ระบุสถานที่ และหนังสือที่เป็นบรรณานุกรมและสาระสังเขป (7 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 1.72 ของจำนวนหนังสือที่เป็นประชากร)

ผลการวิจัยพบว่า หนังสือท่องเที่ยวประเทศไทยที่มีขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับจังหวัดมีมากที่สุด จำนวน 225 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 55.15 รองลงมามีเนื้อหาเกี่ยวกับสถานที่ 114 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 27.94 และมีเนื้อหาเกี่ยวกับภาค 62 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 0.74 และมีเนื้อหา กล่าวถึงจังหวัดเดียวถึง 202 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 49.51 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนา อางองค์ (2522 : 138-221) ซึ่งศึกษาหนังสือท่องเที่ยวประเทศไทยที่จัดพิมพ์ในช่วง พ.ศ. 2470-2520 และพบว่ามีขอบเขตเนื้อหา กล่าวถึงจังหวัดเดียวมากที่สุดและในงานวิจัยของเสาวรส เปล่งแสงศรี (2531: 141-142) ซึ่งศึกษาหนังสือท่องเที่ยวประเทศไทยที่จัดพิมพ์ในช่วงปี พ.ศ. 2521-2530 และพบว่าหนังสือส่วนใหญ่ 100 ชื่อเรื่อง จากจำนวนประชากร 167 ชื่อเรื่อง กล่าวถึงจังหวัดเดียว และหนังสือท่องเที่ยวประเทศไทย ซึ่งตีพิมพ์ระหว่าง พ.ศ. 2531-2542 พบว่า หนังสือท่องเที่ยวส่วนใหญ่ (225 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 55.15) มีขอบเขตเนื้อหาเฉพาะจังหวัด จึงสอดคล้อง

กับสมมติฐานข้อที่ 1 ที่กำหนดไว้ว่าหนังสือท่องเที่ยวประเทศไทยส่วนใหญ่มีขอบเขตเนื้อหาเฉพาะจังหวัด

เนื้อหา : สารของหนังสือท่องเที่ยวประเทศไทย

การวิเคราะห์เนื้อหาสารหนังสือท่องเที่ยวประเทศไทย ที่เป็นประชากรศึกษา จำแนกเป็น 5 หัวข้อใหญ่ 22 หัวข้อย่อย พบว่า หนังสือท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีสารด้านข้อมูลเชิงภูมิศาสตร์ (318 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 77.94) ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยว (313 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 76.72) ข้อมูลเชิงประวัติ (311 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 76.23) และข้อมูลคำแนะนำสำหรับนักท่องเที่ยว (86 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 21.08) (ตารางที่ 20)

ข้อมูลเชิงภูมิศาสตร์ พบว่า หนังสือท่องเที่ยวทุกชื่อเรื่องให้ข้อมูลภูมิประเทศ (318 ชื่อเรื่อง) หนังสือเกือบทั้งหมดให้ ข้อมูลที่ตั้งและอาณาเขต (313 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 98.43)และหนังสือน้อยที่สุดให้ข้อมูลสภาพเศรษฐกิจ (237 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 74.53)

ข้อมูลทั่วไป พบว่า หนังสือท่องเที่ยวที่มีข้อมูลด้านนี้ทุกเรื่อง หนังสือทุกเรื่องให้ข้อมูลวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี หนังสือเกือบทั้งหมดให้ข้อมูลการคมนาคม (285 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 91.05) และหนังสือจำนวนน้อยที่สุดให้ข้อมูลประชากร (253 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 80.83)

ข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยว พบว่า หนังสือท่องเที่ยวที่มีข้อมูลด้านนี้ทุกเรื่องให้ข้อมูลโบราณวัตถุสถาน สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ และหนังสือส่วนใหญ่(275 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 87.86)ให้ข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และหนังสือจำนวนน้อยที่สุดให้ข้อมูลสถานเริงรมย์ (5 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 1.60)

ข้อมูลเชิงประวัติ พบว่า หนังสือท่องเที่ยวที่มีข้อมูลเชิงประวัติทุกเรื่อง ให้ข้อมูลประวัติสถานที่ รองลงมาให้ข้อมูลประวัติบุคคล (108 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 34.73)

คำแนะนำสำหรับนักท่องเที่ยว เป็นข้อมูลที่พบในหนังสือท่องเที่ยวน้อยที่สุด เพียง 86 ชื่อเรื่อง หนังสือที่มีข้อมูลคำแนะนำสำหรับนักท่องเที่ยวทั้งหมดให้ข้อมูลที่พักร้านอาหาร และหนังสือจำนวนรองลงมาให้ข้อมูลสินค้าพื้นเมือง (84 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 97.67) และหนังสือจำนวนน้อยที่สุดให้ข้อมูลระเบียบพิธีการและการปฏิบัติตนในสถานที่ท่องเที่ยว (72 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 83.72)

ผลการวิจัยพบว่า หนังสือท่องเที่ยวประเทศไทย มีเนื้อหาสาระข้อมูลภูมิศาสตร์มากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุเพ็ญ พิพิธกุล(2521) ซึ่งวิจัยเกี่ยวกับหนังสือท่องเที่ยวประเทศไทยโดยวิเคราะห์หนังสือท่องเที่ยวไทย จำนวน 44 ชื่อเรื่อง ซึ่งตีพิมพ์ระหว่าง พ.ศ. 2494-2519 พบว่า หนังสือท่องเที่ยวประเทศไทยส่วนใหญ่มีสาระสำคัญของเนื้อหาในแง่ภูมิศาสตร์ กาญจนา อาจองค์ (2522) ได้วิเคราะห์หนังสือท่องเที่ยวประเทศไทยจำนวน 178 ชื่อเรื่อง โดยแบ่งหนังสือออกเป็น 4 กลุ่ม คือ หนังสือท่องเที่ยวทุกจังหวัด หนังสือท่องเที่ยวตั้งแต่สองจังหวัดขึ้นไป หนังสือท่องเที่ยวเฉพาะจังหวัดเดียว และหนังสือท่องเที่ยวเฉพาะสถานที่ พบว่าหนังสือท่องเที่ยวประเทศไทยทั้ง 4 กลุ่มให้ความรู้ข้อมูลทางภูมิศาสตร์ และเสาวรส เปล่งแสงศรี (2531 : 142) ศึกษาจากหนังสือท่องเที่ยวที่เป็นประชากร จำนวน 167 ชื่อเรื่อง พบว่า มีหนังสือท่องเที่ยวประเทศไทยที่มีเนื้อหาสาระข้อมูลภูมิศาสตร์ จำนวน 143 ชื่อเรื่อง และสังเกตได้ว่า ข้อมูลคำแนะนำสำหรับนักท่องเที่ยวในหนังสือท่องเที่ยวประเทศไทยมีจำนวนน้อย สาเหตุเพราะหนังสือท่องเที่ยวประเทศไทยที่วิเคราะห์จำนวนสูงสุดเป็นประเภทสารคดี ให้อรรถประโยชน์เกี่ยวกับ ประเทศ จังหวัด สถานที่ และมุ่งให้ความรู้ ข้อมูลต่าง ๆ เป็นสำคัญ จึงไม่ค่อยนำเสนอเนื้อหาสาระข้อมูลคำแนะนำสำหรับนักท่องเที่ยว

การนำเสนอของหนังสือท่องเที่ยวประเทศไทย

การนำเสนอเนื้อหาของหนังสือท่องเที่ยวประเทศไทย พบว่าหนังสือท่องเที่ยวส่วนใหญ่ มีวิธีการเขียนแบบบรรยาย (312 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 76.47) รองลงมาเขียนแบบให้ข้อเท็จจริงสั้น ๆ (73 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 17.89) รองลงมาเขียนแบบบันทึกเหตุการณ์ (18 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 4.41) รองลงมาเขียนแบบลงรายการบรรณานุกรม (3 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 0.74) และวิธีนำเสนอที่ใช้น้อยที่สุด คือการเขียนแบบจดหมาย (2 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 0.49) (ตารางที่ 26)

พิจารณาตามประเภทของหนังสือกับวิธีการนำเสนอ พบว่า หนังสือท่องเที่ยวประเภทสารคดีท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีวิธีการเขียนแบบบรรยาย (230 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 82.73) รองลงมาคือเขียนแบบให้ข้อเท็จจริงสั้น ๆ (39 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 14.03) และไม่พบวิธีการเขียนแบบจดหมายในหนังสือประเภทนี้

หนังสือท่องเที่ยวประเภทคู่มือนำเที่ยว ส่วนใหญ่มีวิธีการเขียนแบบบรรยาย (58 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 67.44) รองลงมาคือเขียนแบบให้ข้อเท็จจริงสั้น ๆ (20 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 23.26) และน้อยที่สุดคือวิธีการเขียนแบบจดหมาย(1 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 1.16)

หนังสือท่องเที่ยวประเภทหนังสือภาพส่งเสริมการท่องเที่ยว ส่วนใหญ่มีวิธีการเขียนแบบบรรยาย (16 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 69.57) รองลงมาคือเขียนแบบให้ข้อเท็จจริงสั้นๆ (7 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 30.43) และไม่พบวิธีการเขียนแบบจดหมายและวิธีการเขียนแบบบันทึกเหตุการณ์ในหนังสือประเภทนี้

หนังสือท่องเที่ยวประเภทหนังสือวิชาการด้านการท่องเที่ยว มีวิธีการเขียนแบบบรรยายจำนวนมากที่สุด (8 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 47.06) รองลงมาคือเขียนแบบให้ข้อเท็จจริงสั้นๆ (6 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 35.29) และน้อยที่สุดคือวิธีการเขียนแบบจดหมาย (1 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 5.88)

หนังสือท่องเที่ยวประเภทบรรณานุกรมหนังสือท่องเที่ยวส่วนใหญ่ มีวิธีการเขียนแบบอื่น ๆ คือ การลงรายการบรรณานุกรม (3 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 75.00) รองลงมาคือเขียนแบบให้ข้อเท็จจริงสั้นๆ (1 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 25.00) ไม่พบวิธีการเขียนแบบจดหมายและวิธีการเขียนแบบบันทึกเหตุการณ์ในหนังสือประเภทนี้

ผลการวิจัยพบว่า หนังสือท่องเที่ยวประเทศไทย มีวิธีการนำเสนอที่ใช้มากที่สุด คือ แบบบรรยาย (312 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 76.74) รองลงมา คือวิธีการนำเสนอแบบให้ข้อเท็จจริงสั้น ๆ (73 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 17.89) วิธีนำเสนอแบบบรรยายใช้ในหนังสือสารคดีท่องเที่ยวมากที่สุด 230 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 82.73 ของหนังสือประเภทสารคดีท่องเที่ยว รองลงมาใช้ในคู่มือนำเที่ยว จำนวน 58 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 67.44 ของหนังสือประเภทคู่มือนำเที่ยว เหตุที่ใช้วิธีนำเสนอแบบบรรยายและแบบให้ข้อเท็จจริงสั้น ๆ อาจจะเป็นเพราะการนำเสนอแบบบรรยาย และแบบให้ข้อเท็จจริงสั้นๆ นิยมใช้เขียนในหนังสือ ตำนาน ประวัติ เรื่องเล่า หรือบันทึกเหตุการณ์ (จินตนา ไบกาชุยี, ม.ป.ป. : 191) และการนำเสนอแบบบรรยายเป็นวิธีการเขียนซึ่งให้รายละเอียดต่าง ๆ ได้อย่างเต็มที่โดยอิสระ จึงสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ 1 ที่กำหนดไว้ว่าหนังสือท่องเที่ยวส่วนใหญ่นำเสนอเรื่องแบบบรรยาย

ส่วนประกอบของหนังสือท่องเที่ยวประเทศไทย

ส่วนประกอบของหนังสือ พบว่า หนังสือท่องเที่ยวเกือบทั้งหมด มีคำนำเป็นส่วนประกอบของหนังสือ (402 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 98.53) รองลงมามีสารบัญเป็นส่วนประกอบของหนังสือ (396 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 97.06) รองลงมามีบรรณานุกรมเป็นส่วนประกอบของหนังสือ (179 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 43.87) รองลงมามีภาคผนวกเป็นส่วนประกอบของหนังสือ(มี 29 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 7.11) หนังสือที่มีดรรชนีเป็นส่วนประกอบของหนังสือ(มี 8 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ

1.96) ส่วนประกอบของหนังสือที่มีน้อยที่สุด คืออภิธานศัพท์ (2 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 0.49) เมื่อพิจารณาตามประเภทหนังสือท่องเที่ยวและส่วนประกอบของหนังสือ พบว่า หนังสือท่องเที่ยว ประเภทสารคดีท่องเที่ยวเกือบทั้งหมดมีค่านำ (276 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 99.28) รองลงมา มีสารบัญ (272 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 97.28) และมีอภิธานศัพท์น้อยที่สุด (2 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 0.72) (ตารางที่28-29)

หนังสือท่องเที่ยวประเภทคู่มือนำเที่ยวเกือบทั้งหมดมีค่านำ (84 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 97.67) รองลงมา มีสารบัญ (83 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 96.51) จำนวนน้อยที่สุดมีดรชนีเป็นส่วนประกอบของหนังสือ(2 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 2.33) ไม่มีอภิธานศัพท์เป็นส่วนประกอบในหนังสือประเภทนี้

หนังสือท่องเที่ยวประเภทหนังสือภาพส่งเสริมการท่องเที่ยวเกือบทุกเรื่องมีค่านำ (22 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 95.65) รองลงมา มีสารบัญ (21 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 91.30) จำนวนน้อยที่สุดมีภาคผนวกเป็นส่วนประกอบของหนังสือ(1 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 4.35) ไม่มีอภิธานศัพท์และดรชนีเป็นส่วนประกอบในหนังสือประเภทนี้

หนังสือท่องเที่ยวประเภทหนังสือวิชาการด้านการท่องเที่ยว เกือบทั้งหมดมีค่านำ และสารบัญ (จำนวน 16 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 94.12)รองลงมา มีบรรณานุกรม (จำนวน 10 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 58.82) และไม่พบอภิธานศัพท์และดรชนีเป็นส่วนประกอบในหนังสือประเภทนี้

หนังสือท่องเที่ยวประเภทบรรณานุกรมหนังสือท่องเที่ยวทุกเรื่อง มีค่านำ และสารบัญ จำนวน 4 ชื่อเรื่อง เท่ากัน จำนวนน้อยที่สุดมีดรชนี จำนวน 1 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 25.00 และไม่พบอภิธานศัพท์และภาคผนวกเป็นส่วนประกอบในหนังสือประเภทนี้

ผลการวิจัยพบว่า หนังสือท่องเที่ยวเกือบทุกเรื่องมีค่านำเป็นส่วนประกอบของหนังสือ (402 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 98.55) รองลงมา มีสารบัญเป็นส่วนประกอบของหนังสือ (396 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 97.06) และมีบรรณานุกรมเป็นส่วนประกอบของหนังสือ (179 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 43.87) หนังสือจำนวนน้อยมากมีดรชนีเป็นส่วนประกอบของหนังสือ (8 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 1.96) และจำนวนน้อยที่สุดมีอภิธานศัพท์เป็นส่วนประกอบของหนังสือ (2 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 0.49) จึงเห็นได้ว่าจำนวนหนังสือท่องเที่ยวประเทศไทยที่มีบรรณานุกรมและดรชนีเป็นส่วนประกอบของหนังสือจำนวนน้อย ซึ่งน่าจะเป็นเพราะหนังสือท่องเที่ยว ซึ่งจัดพิมพ์ระหว่าง พ.ศ. 2531-2542 ส่วนใหญ่เป็นหนังสือประเภทสารคดี ท่องเที่ยว เนื่องจากผู้เขียนหนังสือส่วนใหญ่ใช้การเขียนแบบบรรยายจากสิ่งที่พบเห็นหรือจากประสบการณ์ จึงไม่มีการค้นคว้าข้อมูล ทำ

ให้ไม่มีบรรณานุกรม จึงสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่1ที่กำหนดไว้ว่า หนังสือท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่มีบรรณานุกรมและดรรชนี นอกจากนี้บรรณานุกรมและดรรชนี เป็นส่วนที่ต้องจัดทำโดยผู้มีความรู้ทั้งในเนื้อหาและวิธีการ ต้องใช้เวลาและความละเอียดถี่ถ้วนมาก ผู้จัดทำหนังสือทั่วไปส่วนใหญ่อาจไม่สามารถจัดทำเองได้จึงมีน้อย จะปรากฏเฉพาะในหนังสือที่มีเนื้อหาทางวิชาการ

แผนที่และภาพประกอบของหนังสือท่องเที่ยวประเทศไทย

แผนที่ พบว่า หนังสือท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่มีแผนที่(274 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 67.16) หนังสือท่องเที่ยวที่มีแผนที่มีน้อย (134 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 32.84)(ตารางที่30)

ภาพประกอบ พบว่าหนังสือท่องเที่ยวเกือบทั้งหมดมีภาพประกอบ (393 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 96.32) และหนังสือจำนวนน้อยที่ไม่มีภาพประกอบ (15 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 3.68)

ชนิดของภาพประกอบ พบว่า จำนวนมากที่สุดเป็นภาพประกอบสี (194 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 49.36)รองลงมาเป็นภาพขาว-ดำ (101 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 25.70)และน้อยที่สุดเป็นภาพสีและภาพขาว-ดำ (98 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 24.94)(ตารางที่ 33)

ลักษณะของภาพประกอบ หนังสือเกือบทุกเรื่องมีภาพประกอบเป็นภาพถ่าย(จำนวน 370 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 94.15)รองลงมาเป็นภาพวาด (13 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 3.31)และหนังสือจำนวนน้อยที่สุดเป็นภาพถ่ายและภาพวาด (10 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 2.54)

ลักษณะรูปเล่มของหนังสือท่องเที่ยวประเทศไทย

หนังสือท่องเที่ยวประเทศไทยจำแนกตามลักษณะรูปเล่ม มีลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

ปกหนังสือ พบว่า หนังสือท่องเที่ยวประเทศไทยส่วนใหญ่ จำนวน 364 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 89.22 เป็นปกอ่อน และหนังสือท่องเที่ยวจำนวน 44 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 10.78 เป็นปกแข็ง หนังสือที่เป็นปกแข็งส่วนใหญ่จำนวน 27 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 61.36 ไม่มีใบหุ้มปก จำนวน 17 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 38.64มีใบหุ้มปก หนังสือที่เป็นปกอ่อน ทั้งหมดจำนวน 364 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 89.22 เป็นปกอามัน (ตารางที่ 36)

กระดาษที่ใช้พิมพ์หนังสือ พบว่า หนังสือส่วนใหญ่จำนวน 230 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 56.37 พิมพ์ด้วยกระดาษปอนด์ รองลงมาจำนวน168 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 41.18 พิมพ์ด้วยกระดาษอาร์ต และน้อยที่สุดจำนวน 10 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 2.45 พิมพ์ด้วยกระดาษบุฟ

ขนาดของหนังสือ พบว่าหนังสือท่องเที่ยวส่วนใหญ่ จำนวน 204 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 50.00 มีขนาด 16 หน้ายก รองลงมาจำนวน 112 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 27.45 มีขนาด 8 หน้ายก และน้อยที่สุดจำนวน 10 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 2.45 มีขนาด 8 หน้ายกพิเศษ

จำนวนหน้าของหนังสือ พบว่าหนังสือจำนวน 207 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 50.74 มีจำนวนหน้า 50-150 หน้า รองลงมาจำนวน 131 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 32.11 มีจำนวนหน้า 151-250 หน้า และจำนวนน้อยที่สุด 8 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 1.96 จำนวนหน้า 351-450 หน้า นอกจากนี้ยังพบว่า หนังสือท่องเที่ยวจำนวน 5 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 1.23 เป็นหนังสือมากกว่า 1 เล่มจบ

การพิมพ์ พบว่า หนังสือท่องเที่ยวเกือบทั้งหมด จำนวน 403 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 98.77 มีการพิมพ์แบบออฟเซ็ท และจำนวน 5 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 1.23 จัดพิมพ์แบบถ่ายสำเนา และไม่มีหนังสือท่องเที่ยวที่จัดพิมพ์แบบเรียงพิมพ์เลย

ข้อสังเกตเกี่ยวกับหนังสือท่องเที่ยวประเทศไทย

โอกาสพิเศษที่จัดพิมพ์

ข้อสังเกตเกี่ยวกับโอกาสพิเศษที่จัดพิมพ์ พบว่า มีการจัดพิมพ์หนังสือท่องเที่ยวประเทศไทยในโอกาสพิเศษต่าง ๆ จำนวน 36 ชื่อเรื่อง จากหนังสือที่เป็นประชากรทั้งหมด เป็นหนังสือที่จัดพิมพ์ในวันสำคัญเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์และราชวงศ์มากที่สุด จำนวน 16 ชื่อเรื่อง รองลงมาจัดพิมพ์ในงานพระกฐิน จำนวน 7 ชื่อเรื่อง จัดพิมพ์จำนวน 3 ชื่อเรื่อง ในโอกาสต่าง ๆ ดังนี้ งานแข่งกีฬา และที่ระลึกหรือการเปิดอาคารสถานที่ จัดพิมพ์ในเนื่องงานเทศกาล 2 ชื่อเรื่อง และจัดพิมพ์ในโอกาสอื่น ๆ 5 ชื่อเรื่อง (ตารางที่ 41)

ลักษณะพิเศษของหนังสือท่องเที่ยวประเทศไทย

ข้อสังเกตเกี่ยวกับหนังสือ : ลักษณะพิเศษของหนังสือพบว่า หนังสือท่องเที่ยวจำนวน 15 ชื่อเรื่อง มีลักษณะพิเศษต่าง ๆ ดังนี้ หนังสือท่องเที่ยวที่มีภาคภาษาอังกฤษประกอบ จำนวน 7 ชื่อเรื่อง รองลงมาเป็นหนังสือท่องเที่ยวที่มีตัวอย่างโปรแกรมท่องเที่ยว จำนวน 4 ชื่อเรื่อง หนังสือท่องเที่ยวที่จัดทำฉบับภาษาไทยและฉบับภาษาอังกฤษคู่กันจำนวน 2 ชื่อเรื่อง และหนังสือที่มีพจนานุกรมภาษาถิ่น(โคราช)และหนังสือในโครงการส่งเสริมการศึกษาและอนุรักษ์มรดก อย่างละ 1 ชื่อเรื่อง (ตารางที่ 42)

การพิมพ์ในอดีต

ข้อสังเกตเกี่ยวกับหนังสือ : การพิมพ์ในอดีต พบว่า มีหนังสือท่องเที่ยวที่เคยมีการพิมพ์มาก่อนแล้ว จำนวน 6 ชื่อเรื่อง แยกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้ พิมพ์ในวารสารหรือนิตยสาร พิมพ์ในหนังสือพิมพ์ และพิมพ์ในวารสารและหนังสือพิมพ์ ซึ่งมีหนังสือท่องเที่ยว จำนวน 2 ชื่อเรื่องเท่ากัน ที่พิมพ์ในวารสารหรือนิตยสารและพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ และหนังสือท่องเที่ยว จำนวน 1 ชื่อเรื่อง เท่ากันที่พิมพ์ในนิตยสารและพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ (ตารางที่ 43)

สรุปการอภิปรายสมมุติฐาน

การทดสอบสมมุติฐานตามที่กำหนดไว้ ผลการวิจัย พบว่า มีทั้งผลการวิจัยที่สอดคล้องและไม่สอดคล้องตามสมมุติฐานที่กำหนดไว้ ดังนี้

สมมุติฐานข้อที่ 1 หนังสือท่องเที่ยวประเทศไทยส่วนใหญ่ จัดพิมพ์โดยหน่วยราชการ เป็นประเภทคู่มือแนะนำเที่ยว มีขอบเขตเนื้อหาเฉพาะจังหวัด และนำเสนอแบบบรรยาย

ผลการวิจัยพบว่า ผู้จัดพิมพ์ภาคเอกชนมีจำนวนการผลิตมากกว่าผู้จัดพิมพ์ภาครัฐบาล อีกทั้งหนังสือท่องเที่ยวมีผู้อ่านใจอ่านมากขึ้น จึงมีผู้จัดพิมพ์ภาคเอกชนทำธุรกิจทางด้านหนังสือท่องเที่ยวมากขึ้นด้วย ทั้งนี้เหตุผลหนึ่งที่ผู้อ่านสนใจอ่านหนังสือท่องเที่ยวมากขึ้น เพราะรัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว ได้มีการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อต่าง ๆ มากมายอย่างต่อเนื่อง (สิทธิพัทธ์ ธีรชัยยุทธ, 2530 : 100-102) ทำให้คนสนใจเดินทางท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น และอ่านหนังสือท่องเที่ยวเพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ เช่น เพื่อประกอบการเดินทางท่องเที่ยว เพื่อความบันเทิง เป็นต้น จึงไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่กำหนดไว้ว่าหนังสือท่องเที่ยวประเทศไทยส่วนใหญ่จัดพิมพ์โดยหน่วยราชการ

ด้านขอบเขตเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่าหนังสือท่องเที่ยวประเทศไทยมีเนื้อขอบเขตกล่าวถึงจังหวัดเดียวมากที่สุด อาจเป็นเพราะการจัดทำหนังสือท่องเที่ยวเฉพาะเนื้อหาจังหวัดเดียวสามารถจัดทำเนื้อหาการท่องเที่ยวจังหวัดต่าง ๆ ได้ถึง 76 จังหวัด จึงสอดคล้องกับสมมุติฐานที่กำหนดไว้ว่าหนังสือท่องเที่ยวประเทศไทยส่วนใหญ่มีขอบเขตเนื้อหาเฉพาะจังหวัด

ด้านการนำเสนอ ผลการวิจัยพบว่าหนังสือท่องเที่ยวส่วนใหญ่ มีวิธีการเขียนแบบบรรยาย รองลงมา เขียนแบบให้ข้อเท็จจริงสั้น ๆ เขียนแบบบันทึกเหตุการณ์ และวิธีที่ใช้นำเสนอน้อยที่สุดคือการเขียนแบบจดหมาย เหตุที่ใช้วิธีนำเสนอแบบบรรยายและแบบให้ข้อเท็จจริงสั้น ๆ อาจจะเป็นเพราะการนำเสนอแบบบรรยาย และแบบให้ข้อเท็จจริงสั้น ๆ นิยมใช้เขียนในหนังสือ ตำนาน

ประวัติ เรื่องเล่า หรือบันทึกเหตุการณ์ (จินตนา ไบกาซูยี, ม.ป.ป. : 191) **จึงสอดคล้องกับสมมุติฐานที่กำหนดไว้ว่าหนังสือท่องเที่ยวประเทศไทยส่วนใหญ่นำเสนอแบบบรรยาย**

สมมุติฐานข้อที่ 2 หนังสือท่องเที่ยวประเทศไทยที่เป็นภาษาไทย ส่วนใหญ่ไม่มีบรรณานุกรมและดรรชนี

ผลการวิจัยพบว่า หนังสือท่องเที่ยวประเทศไทยมีส่วนประกอบหนังสือที่เป็นบรรณานุกรมและดรรชนีจำนวนน้อย ทั้งนี้การมีบรรณานุกรมหรือรายการอ้างอิงและดรรชนีถือได้ว่าเป็นคุณสมบัติที่ดีของหนังสือท่องเที่ยว เพราะเป็นลักษณะภายนอกที่ช่วยเป็นเครื่องตัดสินใจในการเลือกหนังสือเล่มใดเล่มหนึ่งจาก 2 เล่ม ที่มีเนื้อหาเหมือนกัน **จึงสอดคล้องกับสมมุติฐานที่กำหนดไว้ว่าหนังสือท่องเที่ยวประเทศไทยส่วนใหญ่ไม่มีบรรณานุกรมและดรรชนี**

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะด้านการผลิต

1. ผู้จัดทำหนังสือท่องเที่ยวประเทศไทย ควรมีการจัดทำหนังสือท่องเที่ยวให้มีคุณภาพดีทั้งในด้านขอบเขตเนื้อหา ในด้านส่วนประกอบของหนังสือควรมีการปรับปรุงหรือเพิ่มเติมส่วนประกอบของหนังสือที่สำคัญตามความเหมาะสม ได้แก่ คำนำ สารบัญ บรรณานุกรม เป็นต้น เพื่อช่วยในการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม ควรมีการระบุข้อมูลการผลิตให้ครบถ้วน เช่น ผู้จัดทำ ผู้จัดพิมพ์ ผู้จัดทำภาพประกอบ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะสำหรับห้องสมุด

1. ด้านจัดหา บรรณารักษ์และห้องสมุดควรมีการจัดหาและหรือจัดทำบรรณานุกรมหรือบรรณนิทัศน์ หนังสือท่องเที่ยวประเทศไทยในแต่ละปี เพื่อใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมการอ่านและเลือกซื้อหนังสือท่องเที่ยวประเทศไทย

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือท่องเที่ยวประเทศไทย ในช่วง 10 ปี ต่อไป เพื่อทราบแนวโน้มในปัจจุบันในการผลิตหนังสือท่องเที่ยวประเทศไทย

2. ควรมีการวิเคราะห์เนื้อหาบทความในวารสารท่องเที่ยว โดยเลือกเฉพาะเนื้อหาท่องเที่ยวในประเทศไทย เพื่อให้ทราบถึงเนื้อหาที่น่าสนใจ ส่วนใหญ่ให้ความรู้เกี่ยวกับจังหวัดหรือสถานที่ท่องเที่ยวเป็นอย่างไร
3. ควรมีการวิเคราะห์หนังสือท่องเที่ยวประเทศไทยที่เป็นภาษาต่างประเทศ เพื่อให้ทราบว่าเนื้อหาที่น่าสนใจ ความถูกต้องและความทันสมัยของข้อมูล
4. ควรมีการวิเคราะห์ข้อมูลการท่องเที่ยวประเทศไทยที่น่าสนใจผ่านสื่อคอมพิวเตอร์ออนไลน์